

Leonard Rosadziński, *Bibliofilskie podróże i introligatorstwo. Artykuły i reportaże z lat 2011–2021 wystawione w Internecie na blogu „Wystawa Rzemiosła Introligatorskiego i Artystycznej Oprawy Książki”*

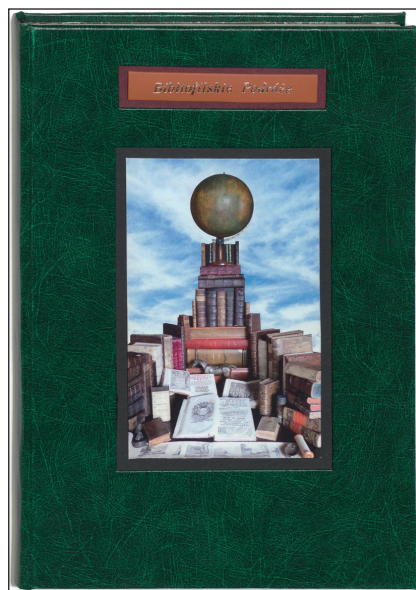
Poznań: nakładem autora 2024, ss. 174. ISBN 978-83-928616-8-3

Katarzyna Kubiś

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu

 <https://orcid.org/0009-0009-4636-6079>

e-mail: katarzyna.kubis@amu.edu.pl

Leonard Rosadziński, autor prac poświęconych szeroko rozumianemu bibliofilstwu i historii introligatorstwa, po raz kolejny zaprasza nas do swojego świata pełnego pasji i książek, a także, a może przede wszystkim, spotkań z ludźmi. Najnowsza pozycja z jego dorobku pisarskiego zawiera teksty publikowane w latach 2011–2021 na blogu, których już znaleźć w internecie. Pisane na gorąco relacje z bieżących wydarzeń w omawianej książce są świadectwem historii, której wielu miłośników sztuki drukarskiej, głównie wielkopolskich, było uczestnikami. Teksty zostały opublikowane w oryginalnym brzmieniu, kilka zostało zaktualizowanych poprzez dopisanie przez Autora postscriptum.

Treść i układ książki odzwierciedlają zainteresowania Autora, który sam o sobie mówi, że jest przede wszystkim bibliofilem i kolekcjonerem, w dalszej kolejności natomiast introligatorem. Stał się nim niejako z przypadku czy też z poczucia konieczności ratowania dzieł, które nierzadko bardzo zniszczone

Artykuł jest udostępniany na licencji Creative Commons – Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe, <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Oprawa w skórę z wmontowanym filetem oraz dwustronnym medalem

Źródło: Zbiory Autora. Fot. Leonard Rosadziński.

trafiały do Antykwariatu Rosa, prowadzonego przez Leonarda Rosadzińskiego i jego żonę Renatę przez ponad 15 lat na poznańskim Łazarzu. Publikacja ma charakter swoistego sprawozdania. Autor w typowy dla siebie sposób snuje opowieść, nierzadko ujmując w niej detale, które mogły umknąć mniej uważnemu uczestnikowi opisywanych wydarzeń.

Pierwszy, obszerniejszy rozdział zawiera 20 tekstów, obejmujących tematy z szeroko rozumianego bibliofilstwa. Autor relacjonuje wydarzenia, które odbywały się głównie w Poznaniu i Wielkopolsce. Wraz z nim bierzemy udział w jubileuszowym spotkaniu z okazji zorganizowanego w Bibliotece Raczyńskich 90-lecia Wielkopolskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki; w IX Popołudniu z Dokumentem, zorganizowanym przez Archiwum Państwowe w Poznaniu w poznańskim ratuszu; w XXV Spotkaniu z Arcydziełem, którego bohaterem był Jan Jonston, polihistor z Leszna. Do tego miasta przeniesie nas również relacja z konferencji zorganizowanej z okazji 180. rocznicy ukazania się pierwszego numeru „Przyjaciela Ludu”. Leonard Rosadziński zabiera nas także w podróż do mniejszych wielkopolskich ośrodków regionalnych, jak chociażby do Bnina, gdzie znajduje się Izba Pamiątek Regionalnych. Wśród licznie zgromadzonych tam eksponatów odnajdziemy zarówno obiekty muzealne i archiwalne związane z gminą oraz okolicznymi miejscowościami, jak i pamiątki po Wisławie Szymborskiej, której admiratorem jest założyciel izby. Podróżując nieco dalej, odwiedzimy Malbork, w którym w 2017 roku odbył

się III Ogólnopolski Konwent Bibliofilów, ale prawdziwą niespodzianką dla czytelnika będzie wyprawa poza granice naszego kontynentu – do Peru i Mezoameryki, które od wielu lat fascynują Autora.

Ważną częścią publikacji są relacje ze spotkań autorskich promujących książki o poznańskich antykwariuszach i bibliofilach. Oprócz osób, których nikomu nie trzeba przedstawiać, takich jak książę Józef Klemens Czartoryski, w czasie lektury *Bibliofilskich podróży...* poznajemy również sylwetki trochę mniej znanych szerszemu gronu, aczkolwiek doskonale środowisku bibliofilskiemu, postaci związanych z książką. Należą do nich bez wątpienia Zuzanna Rabska, Artur Popławski czy też Mieczysław Szymański, poznański antykwariusz, który w czasie II wojny światowej pomagał żydowskiej rodzinie uciec przed nazistami.

Drugi rozdział omawianej publikacji zawiera 14 tekstów i komunikatów z zakresu introligatorstwa. Czytelnik znajdzie w nim m.in. informacje dotyczące „Wystawy rzemiosła introligatorskiego”, która w latach 2007–2012 udostępniana była na zapleczu Antykwariatu Rosa. Przedstawione zostały: geneza jej powstania, historia pozyskiwania eksponatów, cel ekspozycji i obszerna fotorelacja z jej otwarcia. Nie mogło zabraknąć również relacji z wręczenia nagród laureatom XIV edycji konkursu im. J. Łukaszeuicza na najlepszą pracę o Poznaniu. Leonard Rosadziński został uhonorowany za *Ginące rzemiosło* (Poznań, 2011). Czytając *Bibliofilskie podróże...*, przeniesimy się też do miejsc, w których odbywały się spotkania autorskie promujące nagrodzoną książkę.

Podobnie jak w części pierwszej Autor szczegółowo relacjonuje zarówno poznańskie, jak i ogólnopolskie wydarzenia introligatorskie, w których brał udział. Należy do nich zorganizowane w 2017 roku w Bibliotece Raczyńskich XIII Forum Wielkopolskich Konserwatorów Papieru i Skóry, którego pomysłodawcą i organizatorem był Przemysław Wojciechowski z Archiwum Państwowego w Poznaniu, wraz z towarzyszącą wystawą unikatowych narzędzi introligatorskich z kolekcji Leonarda Rosadzińskiego. W książce znajdujemy także opis najważniejszego introligatorskiego wydarzenia roku 2018, czyli III Ogólnopolskiej Konferencji Oprawoznawczej, zorganizowanej z inicjatywy Arkadiusza Wagnera na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W introligatorskich podróżach odwiedzimy także Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi i spotkamy się z członkami Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki.

W *Bibliofilskich podróżach...* osoby zainteresowane polskim introligatorstwem odnajdą szczegółowy komunikat dotyczący założenia Stowarzyszenia Introligatorów Polskich i przykłady prac współcześnie działających w Polsce introligatorów. Podziwiając i doceniając ich umiejętności, kilkorgu z nich Leonard Rosadziński powierzył misję wykonania opraw do ulubionych tytułów oraz książek swojego autorstwa. Efekty tej współpracy, obok jego własnych prac, możemy również podziwiać na kartach omawianej publikacji.

W trzech tekstach Autor wykracza poza ramy czasowe przyjęte w tytule. Po raz pierwszy w rozdziale *Spotkania z pasjonatami książek*. W galerii ilustrującej ten rozdział znalazły się fotografie z lat 2016–2024, pochodzące z prywatnego archiwum Autora, który z żoną Renatą prowadzi dom otwarty dla osób wrażliwych na piękno zabytków sztuki drukarskiej. Wśród gości odnajdujemy wielu przedstawicieli środowisk związanych nie tylko z książką, ale również z szeroko rozumianą sztuką i nauką. Drugi wyjątek to odnotowanie faktu przekazania w 2022 roku Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu kilkudziesięciu pochodzących z kolekcji Autora obiektów stanowiących część archiwum introligatorstwa, będącego w dużej mierze spuścizną po Poznańskim Cechu Introligatorskim. Trzeci wyjątek stanowi rozdział zamykający część dotyczącą introligatorstwa, a jest to relacja z I konferencji oraz wystawy Stowarzyszenia Introligatorów Polskich, które odbyły się we wrześniu 2022 roku w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Bibliofilskie podróże... są publikacją bogato ilustrowaną zdjęciami, które w większości wykonała Renata Rosadzińska. Wzbogacają one treść, nadają książce kronikarski charakter, który idealnie komponuje się ze stylem opowieści autorskiej. Na szczególną uwagę czytelnika zasługuje oprawa, która została zaprojektowana i wykonana własnoręcznie przez Leonarda Rosadzińskiego, co stanowi o unikatowości omawianego tytułu.

Pierwotny plan zakładał, że książka zostanie wydana w nakładzie 40 egzemplarzy, z czego 30 woluminów będzie oprawionych w półskórek, 10 natomiast otrzyma oprawę płócienną. Z końcem 2024 roku prace introligatorskie zostały zakończone i wszystkie egzemplarze trafiły do nowych właścicieli w trzech wersjach oprawy: półskórku i oprawie płóciennej (płótno naturalne – 3 woluminy oraz introkal – 7 woluminów) z wmontowanymi w centralnym miejscu oprawy fotografiami obiektów z kolekcji Autora. Jak przystało na druk bibliofilski, każdy egzemplarz otrzymał indywidualny numer, który został odręcznie wpisany w stopce redakcyjnej. Duże zainteresowanie książką w środowisku bibliofilskim i fakt naddrukowania 18 jej egzemplarzy zaowocowały decyzją o oprawie również nadliczbowych wydruków. W dodatkowych egzemplarzach, zamiast kolejnego numeru książki, Autor wpisywał imienną adnotację: „Egz. specjalny dla...”. W drugiej partii tytułu znalazły się oprawy w półskórek, wykonane zgodnie z wcześniejszym projektem (13 woluminów), oraz nowość – oprawy w skórę z odlanym w metalu, wmontowanym w sposób pozwalający na jego dwustronną widoczność, medalem dedykowanym Autorowi (5 woluminów). Każda oprawa z medalem jest indywidualna, wymyka się z utartych kanonów projektowania okładek i stanowi odzwierciedlenie autorskiej wizji treści książki. Zarówno w jej symbolice, jak i w wykorzystywanych technikach zdobień widoczne są fascynacje Autora, jego ciekawość świata i otwartość na nowe rozwiązania z zakresu technologii introligatorskiej. Oprawy z medalami

nadal stanowią własność Autora. Można podziwiać je w mediach społecznościowych lub będąc gościem w domu państwa Rosadzińskich. Oprawy te, stanowiące ciekawy przykład współczesnej sztuki introligatorskiej, prezentowane są również na wystawach, m.in. na III Wystawie Prac Członków Stowarzyszenia Introligatorów Polskich, która odbywała się od 13 do 31 lipca 2025 roku w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.

Ostateczny nakład limitowanej edycji *Bibliofilskich podróży...* wyniósł 58 egzemplarzy, co czyni książkę praktycznie niemożliwą do nabycia. Leonard Rosadziński zadbał jednak o to, aby tytuł ten był dostępny szerszemu gronu czytelników, przekazując darmowe egzemplarze do wybranych bibliotek naukowych i publicznych. Każda osoba zainteresowana tematem odnajdzie tę publikację w poznańskich i wielkopolskich instytucjach: Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu, Bibliotece Raczyńskich, Bibliotece Kórnickiej PAN oraz poza granicami regionu: w Bibliotece Narodowej, Bibliotece Jagiellońskiej, w Zamku Królewskim oraz Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie.

Nie sposób wymienić wszystkich wątków poruszonych i opisanych w *Bibliofilskich podróżach...* Mam nadzieję, że przedstawione opisy tych, które przyciągnęły moją uwagę, będą stanowiły zachętę do sięgnięcia po jakże unikatowy na polskim rynku wydawniczym tytuł. W książce znalazły się relacje z subiektywnie wybranych przez Autora wydarzeń, niemniej jednak stanowi ona cenne źródło wiedzy na temat działań podejmowanych w środowisku w omawianym okresie. Cel Autor określił we wstępie do książki: „przybliżenie wydarzeń, w których uczestniczyłem, wraz z ludźmi, których łączyła wspólna pasja do pięknych, starych, rzadkich książek”. W mojej ocenie cel ten został osiągnięty, a do rąk czytelnika trafiła ciekawie napisana i bogato zilustrowana kronika bibliofilsko-introligatorska drugiej dekady XXI wieku.

Tekst wpłynął do redakcji 24 lipca 2025 roku.

Katarzyna Kubiś – absolwentka Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, kustosz w Oddziale Ochrony Zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Introligatorka, członkini Stowarzyszenia Introligatorów Polskich.

